

Avalent>Perekonnaasjad ja pärimine>Pärimine>Pärimine

Pärimine

Austria

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.**1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?**

Testamendi tegemisel tuleb järgida konkreetseid vorminõudeid. Austria õigusnormide kohaselt tunnustatakse muu hulgas järgmist liiki testamente:

avalik testament, mille on koostanud notar või kohus;

omakäeline testament, mille testaator peab täielikult oma käega kirja panema ja allkirjastama;

kirjalik testament (mille on käsitsi kirja pannud või trükkunud keegi teine peale testaatori enda), mis tuleb koostada kolme tunnistaja juuresolekul.

Pärimislepingu (Austria üldise tsiviilseadustiku (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*) § 1249 ja sellele järgnevad paragrahvid) saavad sõlmida ainult abikaasad või paarid, kes on kihlatud ja kavatses ka tegelikult abielluda, ja (tulevased) registreeritud partnerid ning see leping peab olema vormistatud notariaalaktina (vastavalt notariaalakte käsitleva seaduse (*Notariatsaktsgesetz*) § 1 esimese lõigu punktile a). Selle juures peab viibima kaks tunnistajat või teine notar. Pärimislepinguga, mis peab vastama surma puhuks tehtud korraldusi käsitlevatele kehtivusnõuetele, ei tohi käsutada üle ¼ pärandvarast. Selles küsimuses on registreeritud partneritel abikaasadega ja kihlatud partneritega samasugused õigused (Austria üldise tsiviilseadustiku § 1217).

Ühise testamendi võivad teha vaid abikaasad või registreeritud partnerid (Austria üldise tsiviilseadustiku § 586).

Surma puhuks tehtud annetusi (isikliku vara kinkimine isiku poolt, kes arvab, et ta sureb lähitulevikus; selline kinkimine jõustub täielikult alles pärast annetaja surma) reguleerib Austria üldise tsiviilseadustiku § 603. Annetus tehakse lepingu kaudu, mis tuleb vormistada notariaalaktina.

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Testamendid, pärimislepingud ja mis tahes lepingud, millega loobutakse pärimisõigusest või sundosast, on võimalik registreerida Austria testamentide keskregistris (Austria notariaadiseadustiku (*Notariatsordnung*) § 140b), tingimusel et need on antud hoiule notari, kohtu või advokaadi kätte. Seda elektroonilist registrit haldab Austria Notarite Koda (*Österreichische Notariatskammer*) ja see on ainus seadusega reguleeritud testamendiregister. Kohtud ja notarid peavad mis tahes selliste dokumentide olemasolust registrile teada andma (Austria notariaadiseadustiku § 140c lõige 2). Registreerimisega soovitakse lihtsustada nende dokumentide leidmist pärimismenetluste käigus. Advokaadid ja õigusbürood võivad testamente ja muid surma puhuks tehtud testamentaarseid korraldusi registreerida Austria advokaatide testamendiregistris.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Sundosa (mis piirab testamendi tegemise vabadust) moodustab poole surnud isiku pärandi seadusjärgsest pärandiosast. Surnud isiku järglastel ja üleelanud abikaasal või registreeritud partneril on õigus sundosale. Kui isikul, kellel on õigus sundosale, ei olnud surnud isikuga kunagi tihedaid peresuhteid või ei olnud selliseid suhteid juba pikka aega (umbes 20 aastat), võidakse sundosa vähendada.

Sundosa on surnud isiku vara väärtuse osa, mis tuleb jaotada isikutele, kellel on õigus sundosale. Sundosa tuleb maksta rahas. See võidakse siiski katta ka isiku surma korral tehtava kingituse (Austria üldise tsiviilseadustiku § 780) või elu ajal tehtava kinkilepinguga (Austria üldise tsiviilseadustiku § 781).

Sundosa saamise õigust tuleb kinnitada kohtus kolme aasta jooksul pärast nõudeõigusest teadasaamist ja hiljemalt 30 aasta jooksul (Austria üldise tsiviilseadustiku § 1487). Õiguse aegumise tähtaeg hakkab kulgema nõudeõiguse aluseks olevatest asjaoludest teadasaamisest, kuid mitte varem kui aasta pärast pärandaja surma (Austria üldise tsiviilseadustiku §-d 765 ja 1487a).

Sundosast on võimalik loobuda testaatori eluajal. Selline loobumine tuleb vormistada notariaalaktina või ametliku kohtudokumentina (Austria üldise tsiviilseadustiku § 551).

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Kui surnud isikul ei ole üleelanud abikaasat, registreeritud partnerit või lapsi, pärivad surnud isiku vanemad ja nende järglased (surnud isiku õed-vennad; Austria üldise tsiviilseadustiku §-d 735 ja 736).

Kui surnud isikul ei ole üleelanud abikaasat või registreeritud partnerit, kuid on üleelanud lapsed, pärivad nemad võrdsetes osades (Austria üldise tsiviilseadustiku § 732).

Kui surnud isikul on üleelanud abikaasa või registreeritud partner, aga lapsi ei ole, saab üleelanud abikaasast või registreeritud partnerist ainupärija.

Kui surnud isikul on üleelanud abikaasa või registreeritud partner ja lapsed, pärib abikaasa või registreeritud partner ühe kolmandiku pärandvarast ja lisaks seadusega ette nähtud eelosa (mis annab talle õiguse majapidamisesemetele). Kaks kolmandikku pärandvarast jaotatakse võrdselt surnud isiku laste vahel (Austria üldise tsiviilseadustiku § 744).

Registreerimata partner (kooselupartner) pärib, kui teisi seadusjärgseid pärijaid ei ole. Vastasel korral pärib ta ainult juhul, kui surma puhuks on tehtud sellekohane testamentaarne korraldus. Üleelanud kooselupartnerit kaitsevad siiski Austria üüriseadus (*Mietrechtsgesetz*) ja Austria korteri ühisomandi seadus (*Wohnungseigentumsgesetz*). Kui surnud isikul ja tema kooselupartneril oli ühisomandis korter (*Wohnungseigentumspartnerschaft*), läheb surnud isiku osa üleelanud partnerile. Lisaks kuulub kooselupartnerile seadusega ettenähtud eelosa ja seetõttu on tal ühe aasta jooksul õigus ühises kodus edasi elada ja kasutada ühiseid majapidamisesemeid, niivõrd kui neid on vaja eelnenud elamistingimuste säilitamiseks.

5 Milline ametiasutus on pädev:**5.1 pärimisasjades?**

Esimese astme kohus (*Bezirksgericht*), kohtukomissar (notar) kohtuorganina.

Sisuliselt ja territoriaalselt on pädev see esimese astme kohus, kelle tööpiirkonnas oli surnud isiku viimane seaduslik elukoht (viimane elupaik, harilik viibimiskoh; Austria kohtualluvuse seaduse (*Jurisdiktionsnorm – JN*) § 105 koostoimes §-dega 65 ja 66). Menetluse toimetamisel kasutab esimese astme kohus kohtukomissarina tegutseva notari teenuseid (kohtukomissari käsitleva seaduse (*Gerichtskommissärsgesetz – GKG*) § 1).

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Esimese astme kohus, kohtukomissar (notar) kohtuorganina.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Esimese astme kohus, kohtukomissar (notar) kohtuorganina.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Esimese astme kohus, kohtukomissar (notar) kohtuorganina.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Pärimismenetluse (ehk nn pärandvara menetluse (*Verlassenschaftsverfahren*)) algatab esimese astme kohus pärast seda, kui avanenud pärandist on ametlikult teada antud. Pädev on see esimese astme kohus, kelle tööpiirkonnas asus surnud isiku viimane elukoht või alaline elukoht. Menetlust teostab notar kohtukomissari ülesannetes ja menetlus lõppeb kohtumääruse tegemisega.

Pärimismenetlus tuleb ametlikult algatada niipea, kui kohus saab teada surmast (hagita menetlusi käsitleva seaduse (*Außenstreitgesetz – AußStrG*) § 143 lõige 1).

Kohtukomissar teeb kohtuliku pärimismenetluse raames kindlaks pärijad (Austria üldise tsiviilseadustiku § 797).

Kohtukomissar (kohtukomissari käsitleva seaduse § 1 lõike 2 punkti 2 alapunkt b ning § 2 lõige 2) koostab pärandvara nimekirja, kui on esitatud avaldus pärandi tingimuslikuks vastuvõtmiseks (millega piiratakse pärija vastutust pärandvarast saadava vara väärtusega); kui isikud, kellel võib olla õigus sundosale, on alaealised või võivad vajada seaduslikku esindajat muudel põhjustel; kui on antud luba pärandi eraldamiseks pärija varast; kui tuleb arvesse võtta järelepärija pärandit või kui testamendiga on moodustatud pärandifond; kui on olemas võimalus, et pärand läheb pärijate puudumise tõttu riigile, või kui seda nõuab mis tahes volitatud isik või pärandi hooldaja (hagita menetlusi käsitleva seaduse § 165).

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Kellelgi ei ole lubatud võtta pärandit oma valdusesse omal algatusel. Pärand tuleb ametlikult üle anda, et pärijal tekiks seaduslik valdus. Selle protsessi näol on tegemist varaga seotud õiguste üleandmisega (*Einantwortung*) pärimisasju menetleva kohtu (*Abhandlungsgericht*) määruse alusel (Austria üldise tsiviilseadustiku § 797 ja hagita menetlusi käsitleva seaduse § 177). Varaga seotud õigused saab üle anda alles siis, kui asjaomased isikud on esitanud pärandi vastuvõtmise avalduse kui tõendi nende pärimisõiguse kohta, ja kui kohtulik pärimismenetlus on lõppenud. Ka kinnisvara puhul antakse omandiõigus üle varaga seotud õiguste üleminekul, st sõltumata uue omaniku kandmisest kinnistusregistrisse. Kuid kui pärijad ei esita mõistliku aja jooksul avaldust kinnistusregistri kande tegemiseks, peab selle avalduse esitama nende asemel kohtukomissar.

8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Pärijad vastutavad surnud isiku võlgade eest kogu oma varaga. Kuid kui koostatud on pärandvara nimekiri, vastutavad nad ainult pärandvara väärtuse ulatuses.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Kinnistusregistrile (*Grundbuchsgericht*) tuleb esitada omandiõigust tõendav dokument. Pärijad peavad esitama varaga seotud õiguste üleandmise määruse ning annakusaajad peavad esitama ametliku kinnituse. Peale selle võidakse nõuda tõendit maksude tasumise kohta ning – olenevalt asjaomase liidumaa õigusest – eriluba, mis on väljastatud kinnisvaratehinguid käsitlevate õigusnormide alusel, ja vajaduse korral tõendit omandi saaja kodakondsuse kohta.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Pärandi hooldajat ei ole vaja määrata.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Pärijal, kes suudab pärandi vastuvõtmisel piisaval määral tõendada oma pärimisõigust, on õigus kasutada ja valitseda päritud vara ja esindada pärandit, kui pärimisasju menetlev kohus (*Verlassenschaftsgericht*) ei ole otsustanud teisiti. Kui selliseid pärijaid on mitu, kasutavad kõik pooled seda õigust ühiselt, kui nad ei lepi kokku teisiti (Austria üldise tsiviilseadustiku § 810 lõige 1).

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Testamentitajal on Austria pärimismenetluses vaid teisejärguline roll. Selle põhjus on selles, et pärimismenetlust toimetab kohus ja surnud isiku soovide täitmise tagab kohtukomissar kui kohtuorgan. Austria üldise tsiviilseadustiku § 816 kohaselt võib surnud isik kasutada surma puhuks tehtud testamendaarset korraldust selleks, et anda kellelegi ülesanne täita tema viimased soovid. Selle isiku ülesannete ulatus määratakse kindlaks surma puhuks tehtavas testamendaarses korralduses ning need ülesanded võivad hõlmata nii selle jälgimist, kas pärija/annakusaaja puhul on täidetud teatavad tingimused või kas ta jagab pärandvara nõuetekohaselt, kui ka pärandvara valitsemist.

Kui pärandvara võlausaldajate kohtusse kutsumise protsessi osana korraldatakse suuline menetlus (Austria üldise tsiviilseadustiku §-d 813–815), peab kohtukomissar teada andma istungi toimumise kuupäeva ja kutsuma kohtusse ka testamentitajaja (hagita menetlusi käsitleva seaduse § 174).

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Taotluse korral peab kohtukomissar väljastama soodustatud isikutele ametliku kinnituse kui tõendi nende esindusõiguse kohta (hagita menetlusi käsitleva seaduse § 172; vt eespool punkt 9.2).

Kui pärijad ja nende pärandiosad on lõplikult kindlaks määratud ning on esitatud tõendid, millega kinnitatakse muude tingimuste täitmist, peab kohus andma pärandi pärijatele üle (hagita menetlusi käsitleva seaduse § 177: varaga seotud õiguste üleandmise määrus). Nimetatud määruse tõestatud ärakiri, millele on lisatud kinnitus selle õigusjõu kohta, on piisav selleks, et vabastada krediidiasutuses hoitavad vahendid (hagita menetlusi käsitleva seaduse § 179).

Euroopa pärimismääruse nr 650/2012 artikli 62 ja järgmiste artiklite kohase Euroopa pärimistunnistuse väljastab kohtukomissar. Kui taotleja ei nõustu selle pärimistunnistusega, peab kohus selle läbi vaatama. Kohtukomissari väljastatud tunnistus kaotab kehtivuse ja asendatakse kohtu väljastatud tunnistusega.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.